

SOSYAL HAYATIN DEĞİŞMEZ PRENSİBİ: MÜSBET HAREKET

Mehmet Abidin KARTAL¹

1. MÜSBET HAREKET YOLCULUĞU

Bediüzzaman, huzur ve mutluluğu sağlayacak reçeteyi “Kur’an’ın Eczahanesi”nde hazırlayarak insanlığa sunmuştur. Said Nursi “Eski hal muhal (batıl), ya yeni hal; ya da izmihlâl (perişan olmak).”² Diyerek, yeni dönemlerin temel insani problemlerine Kur’anî yorumlar getirmiştir. Modern dönemlerin yaygın maddeci, tabiatçı ve esbab-perest ideolojisi haline gelen pozitivizm ve bundan kaynaklanan inkârî fikirlere karşı ikna edici argümanlar sunmuştur. Risale-i Nur’a muhatap olanlar, “iman-ı tahkiki” kazanarak, zamanın hâkim cereyanlarına karşı kendilerini koruyabilmişlerdir. Bediüzzaman, kendisine en acımasız hakareti ve dayanılmaz işkenceyi layık görenleri bile iman hakikatleriyle tanıştırmak ve kurtarmak telaşındaydı.

Bediüzzaman Kur’an’ın seslendiği herkese hitap etmiştir. Bediüzzaman’ın günlük politikada partilerden uzak durduğunu, ancak partilere dine, vatana, millete hizmet ettirmek için ikazlarda bulunduğunu görmekteyiz. 1950 öncesi Mustafa Kemal’e, İsmet İnönü’ye CHP Genel Sekreteri Hilmi Uran’a ikazlarda bulunmuştur. Fakat bu ikazlar kulak ardı edilmiştir. 1950 sonrası aynı ikazları Adnan Menderes ve hükümetine yapmıştır. Bu ikazlarda bulunurken müsbet hareket yolunu takip etmiştir.

Müsbet hareket, Risale-i Nur’un ilim ve irfana, tebliğ ve iknaya, muhabbet ve şefkate dayanan irşad metodudur. Bu meslek bütün müceddidlerin ortak yoludur. Hepsisi, Allah Resulü’nden (asm) aynı dersi almış ve asırlarının şartlarına göre bu yolda yürümeye azamî hassasiyet göstermişlerdir. Gazaliler, Rabbaniler, Geylaniler, Mevlânalar hep bu mukaddes yolun yolcularıdır. Hepsinin ortak gayesi, insanları Hakk’ın rıza çizgisine çekmek, ebedî saadetlerine vesile olmaktır.

“Âlimler peygamberlerin varisleridir”³ hadis-i şerifine en ileri manasıyla mazhar olan bu kutlu zevat içerisinde Bediüzzaman Hazretlerinin hususî bir yeri vardır. Onun bu hususiyeti, asrının dehşetinden ileri gelmektedir.

¹ İstanbul (mabidinkartal@gmail.com)

² Bediüzzaman Said Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2010), 233.

³ “Her kim bir yola girer ve onda ilim isterse, Allah onun için cennete giden bir yolu kolaylaştırır. Melekler ilim öğrenenlere, yaptıklarından hoşlandıkları için, kanatlarını gererler. Göklerde ve yerde olanlar, hatta

“Rüyada Bir Hitabe” başlıklı yazısında, her asrın mebusları içinde bulunan mübarek bir heyetin kendisine şöyle hitab ettiğini haber verir: “Ey helâket ve felaket asrının adamı, senin de bir reyin var. Fikrini beyan et!”⁴

Diğer müceddidlerin mücahedeleri, İlm’i ana istikametinden uzaklaştırmak isteyen ve müminleri ehl-i sünnet itikadından saptırmaya çalışan birtakım bedbahtlara karşı olmuştur. Bediüzzaman asrı ise çok daha farklıdır. Onun zamanında, imanın erkânına ilişilmiş, neden ve niçin yollu sorularla müminlerin kalplerine şüpheler sokulmuş, imanları tehlikeye atılmıştır. Ayrıca, küfür, dalâlet ve sefahat birer şahs-ı manevî halinde ve dünya çapında organize edilmiş olarak imana, İslam’a ve ahlâka musallat olmuşlardır.

İşte tarihte misli görülmemiş bu ifsat hareketlerine karşı, tebliğ ve irşad vazifesini manen yüklenen o büyük Üstad, bir yandan şüpheleri giderici ve müminlerin imanlarını taklididen tahkik seviyesine çıkarıcı kıymetli dersler verirken, diğer yandan bu engebeli, dikenli, mayınlı ve uçurumlarla dolu yolda Müslümanların nasıl yürümeleri gerektiğini ders veren lahika mektupları kaleme almıştır.

İşte müsbet hareket, bu ulvî yolculuğun esası ve yürüyüş ritmidir.

Bediüzzaman Hazretleri, bütün ömrü boyunca tatbik ettiği tebliğ ve irşad prensiplerinin bir hülasesi mahiyetinde olan ve bir cihette Hz. Peygamberin (asm) Veda Hutbesi’ni andıran son mektubuna şu cümlelerle başlar:

Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı İlahiye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır; vazife-i İlahiyeye karışmamaktır. Bizler asayiş muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.⁵

Bu cümlelerde müsbet ve menfî hareketlerin en önemlileri nazarımıza sunulmuş durumdadır:

Rıza-yı İlahi için çalışmak müsbet; riya, gösteriş ve menfaat için çabalamak menfî.

Hizmet-i imaniyeye müsbet; küfür ve dalâlete, isyan ve sefahate çalışmak menfî.

Allah’a tevekkül müsbet; vazife-i İlahiyeye karışmak menfî.

---

sudaki balıklar ilim öğrenen kimseye Allah’tan yardım ve bağış dilerler. İlim sahibinin âbitten (ibadet eden) üstünlüğü, ayın diğer yıldızlardan üstünlüğü gibidir. Alimler, peygamberlerin varisleridir. Peygamberler ne dinar ne de dirhem miras bırakmadılar, ancak ilim miras bıraktılar. Şu halde o ilmi alan büyük bir pay almış demektir.” (Buhari, “İlim”, 10; Ebû Dâvud, “İlim”, 1; Tirmizî, “İlim”, 19; İbn Mâce, “Mukaddime”, 17.)

⁴ Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, 489.

⁵ Bediüzzaman Said Nursi, *Emirdağ Lâhikası*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013), 870.

Asayışı muhafaza müsbet; kavga ve ihtilaf çıkarmak, huzur ve emniyeti ihlal etmek menfi.

Sabır ve şükür müsbet; sabırsızlık ve isyan menfi.

Müsbet, kelime manasıyla ispat edilmiş demektir. İspat edilen, ortaya konulan, istifadeye sunulana müsbet denir. Müsbet imardır, menfi ise tahrip...

Menfi nefyedilmiş demektir. Nefiy ise sürgün etmek, ortadan kaldırmak, yokluğunu iddia etmek manalarına geliyor. Küfre giren insana imansız denilmesi de bundandır.

Müsbetler de, menfiler de sayısız denecek kadar çok. Bunlar içerisinde müsbetin en ileri derecesini şu ifadelerde buluyoruz.

“Rıza-yı İlahiye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmak.”⁶

Hizmet-i imaniyye, insanoğluna yapılabilecek en büyük yardımın ifadesi, en büyük müsbetin simgesidir. Kalpten küfür sökülüp atılacak, yerine iman bina edilecektir.

Bu hizmet sonunda, bir insan iman nimetine kavuşursa, daha önce, sadece gördüğü eşya ile alâkadar olan bu adam, artık bütün âlemlerin Rabbine vasıl olmuş, madde de boğulan aklı âlemlerin yaratıcısını bulmuştur. Vazifesiz, sahipsiz, hamisiz olmaktan kurtulmuş, ölüm ötesini bilememenin ızdırabından halas olmuştur. Şimdi o, görmeyi halk eden bir Basir, işitmenin mucidi bir Semi', sûretlerin tasvircisi bir Musavvir, hayatları yaratan bir Muhyi bulmanın ve O'na iman etmenin safasını sürmeye başlamıştır.

Cennete ermenin ve Cehennemden kurtulmanın temeli, esası iman. Onun içindir ki, insanlığa yapılabilecek en büyük hizmet de, iman hizmetidir...

İşte Bediüzzaman Hazretleri o engin himmetini, bu milletin imanının kurtulmasında merkezleştirmiş büyük mürşid, manevî hekim ve eşsiz müceddiddir.

Bütün mesaisini iman vadisinde hasreden bu büyük mürşid:

“Ben imanın cereyanındayım, karşımda imansızlık cereyanı var, başka cereyanlarla alakam yok”⁷ buyurarak, müsbet hareketin iman hizmeti, menfinin ise imansızlık cereyanı olduğunu veciz bir şekilde ifade buyurur.

İman müsbet, küfür menfi olduğu gibi, bütün hayırlar, güzellikler müsbet, bunların zıtları ise menfi. O halde, müsbet hareket denilince, insan kalbine öncelikle iman ha-

⁶ Nursi, *Emirdağ Lâhikası*, 870.

⁷ Bediüzzaman Said Nursi, *Mektubat*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013), 118.

kikâtlarını hâkim kılmak ve bu iman temeli üzerine başta ibadet ve güzel ahlâk olmak üzere hayrın, doğrunun, faydalının bütün şubelerini bina etmek anlaşılır.

Gönül yapmak müsbet, kalb kırmak menfî. Şefkat müsbet, öfke menfî. Sabır müsbet, isyan menfî. Affetmek müsbet, intikam menfî. İltifat müsbet, hakaret menfî. Hüsn-ü zan müsbet, su-i zan menfî...

İmanın sabit olduğu bir kalbde, güzel ahlâk ve yüksek seciyeler, bütün şubeleriyle, neşv ü nema bulacaktır. Öyle ise gerek ferdî, gerek içtimâî hayatta hangi yüksek hasletin, hangi güzel ahlâkın inkişaf etmesini istersek isteyelim, bunun yolu iman hakikatlarını kalblere tahkiki bir sûrette yerleştirmekten geçer. Bediüzzaman Hazretleri bu yolda yürümüş ve bilfiil muvaffak da olmuştur.

2. VAZİFE-İ İLAHİYEYE KARIŞMAMAK

Nurlardan aldığımız derse göre, ilâhî vazife neticeleri yaratmaktır.

Rezzak O olduğu gibi, Hadi de odur. Biz rızık babında nasıl sadece tohum ekip, gerekli bakımı yaptıktan sonra, bir habbenin on, yüz yahut bin olmasına karışmıyor, bunu ancak Allah'ın kudret ve rahmetinden bekliyorsak, kalplere ektiğimiz hakikat tohumlarının da sümbül vermesine karışmayacağız. Kalpler Allah'ın yed-i kudretindedir ve Hadi ancak O'dur. Okuduklarımız ve anlattıklarımız muhatabımızın kalbinde ancak onun lütfuyla sümbül verir, bizim irademizle değil...

Biz O Rahim Rabbimizin lütfuna sığınır, O'na dua ve iltica ederiz. Biz de O'nun kuluyuz, karşımızdaki insanlar da. O'nun kullarını O'nun rızasını umarak, O'nun yoluna dâvet ederiz. Bundan ötesi bizim irade sınırımızı aşar ve sorumluluk sahamızın dışında kalır.

Kur'an-ı Kerim, "Peygamber üzerine tebliğden başka (bir vazife) yoktur," (el-Mâide 8/2) buyuruyor.

Bu Rabbanî hakikat, niçin müsbet hareketinde en önemli bir şartı olmuş, diye bir soru geliyor insanın aklına. Bu soru ile birlikte, hayalimizde müsbetin zıddı canlanıyor: Menfî...

Demek ki, diyoruz, kendi vazifesini yapmakla meşgul olanlar, menfî harekete vakit bulamazlar. Ve yine diyoruz ki, kendi görevlerini bir tarafa bırakıp sadece dış hadiselerle, sosyal neticelerle ilgilenenler, umduklarını bulamayınca, önce tedirgin olurlar ve sonunda ümitsizliğe düşerek menfî hareketlerle teselli bulmağa çalışırlar. Tebliği

terk edip dedikoduya koşar, islahattan vazgeçip tahribe saparlar. Sevdirmeyi bırakıp nefret ettirirler.

Bunlar İslamî tebliğ yoluyla neşir ve ilân etmedeki boşluklarını zorbalıklarla kapamak isterler. Halbuki, “zorlama denen şey dinde yoktur; bu, dine uygun bir davranış şekli değildir.”

Dinde zorlama yoktur, çünkü zorlama müsbet bir hareket değildir. Zorlama ile insan ne irfana kavuşur, ne ilme, ne de ahlaka.

İkrah ağacında irşad bitmez.

Bir çocuğa bile zorla iş yaptırmak mümkün olamazken, kişinin kalbine imanı zorla nasıl sokabiliriz? Kalb zorlamaya gelmez. İkrah ancak bedene yapılabilir. Kalbe ne sevgi zorla yerleşir, ne de nefret, Tam tersine, zorlama muhatabınızı inatlaşmaya götürür ve sevdiğinizden nefret etmesine, nefret ettiğinize de sevgi bağlamasına sebep olur.

3. RİSALE-İ NUR MESLEĞİ DAHİLDE SİLAH KULLANILMAZ

Tebliğin önemli bir şartı da tohumu ekmeyi usulüne uygun olarak yapmaktır. Bu noktada Üstadımızın şu tavsiyesiyle karşıyoruz:

“Risale-i Nur’un mesleği, nezihane, nazikane, kavli-i leyyindir.”⁸

Davamızı en güzel şekilde ve en yumuşak ifadelerle anlattığımız halde, sözlerimiz tesirini göstermezse, yeise düşmememiz gerekiyor. Zira, ekilen tohumun mahsul vermesi için tarlanın elverişli, iklimin de müsait olması lâzım. Zemherir ayında gül yetiştiremez, kum ve çakıldan meyve alamazsınız. Burada muhatabınızın iç âlemi önem kazanıyor.

Bir diğer temel cümle:

“Bizler asayışı muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.”⁹

Cümlelerin giriş kısmındaki mesaj, daha çok devlet yöneticilerine bakıyor. Asayişin ancak müsbet bir iman hizmetiyle temin edilebileceği ders veriliyor. Nur hizmetinin ulaştığı kimseler, problem olmak şöyle dursun, “asayişin birer manevî bekçisi” oluyorlar.¹⁰

⁸ Bediüzzaman Said Nursi, *Lem’alar*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013), 420.

⁹ Nursi, *Emirdağ Lâhikası*, 870.

¹⁰ Bk. Bediüzzaman Said Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013), 803.

İkinci mesaj ise bu hizmetin erlerine: “Şayet sizi yanlış anlayarak yahut büsbütün anlamayarak, ihlas ile yaptığınız bu iman hizmetine mukabil sizlere sıkıntı verilerse, sakın menfî hareketlere tevessül etmeyin; sıkıntılarını sabırla ve şükürle karşılayın.”

Dahilî cihad hakkında Bediüzzaman’dan bir hakikat dersi:

Harici tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk-çoçuğu ganimet hükmüne geçer. Dahil ise öyle değildir. Dahildeki hareket müsbet bir şekilde manevî tahribata karşı, manevî, ihlas sırrı ile hareket etmektir. Hariçteki cihat başka, dahildeki cihat başkadır.¹¹

Bu sözlerin sahibi, yirmi sekiz senelik hapis ve sürgün hayatına, defalarca zehirlenmesine, nice zulümlere maruz kalmasına rağmen “yüzde on zındık dinsizin yüzünden, yüzde doksan masuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetiyle dahildeki emniyet ve asayiş muhafaza”¹² etmeğe çalışmış, bunun için de “Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasakçı bırakma”ya gayret göstermiştir.

Küresel taşeron, maşa FETÖ çetesi, kırk yılı aşkın bir zamandır bu ülkenin maddî ve özellikle manevî değerlerini istismar ettiler, yakalananlar itiraf etmeye başladılar, bu milletin değerlerini kendilerine maske yaparak neler yaptıklarını, devlet kadrolarını nasıl ele geçirdiklerini, soruları nasıl çaldıklarını, milletin saf temiz dini duygularını, Kur’anı, sünneti, Risale-i Nur’ları ustaca, sinsice kullanan, bu yolla büyük bir güç ve varlığa kavuşan ihanet çetesi FETÖ, bu ülkenin varlıklarına bütünüyle sahip olmak için 15 Temmuz 2016’da çok alçak bir darbe teşebbüsünde bulunmuştur. Şişen irin patlamıştır. Pisliği her tarafa yayılmıştır. Dahilde silah kullanılmıştır. Bizim inancımız dahilde silah kullanılmaz diyordu...

Günümüzde mazlumların, mağdurların, ezilenlerin son sığınağı, son kalesi Türkiye’dir. Bu hainler son kaleyi yıkmak istediler. Kırk yıl takiye yapan, bu bukalemun yapılı, robotlaşmış insanların tavanının 15 Temmuz 2016 gecesi, haşhaşı çizgide, bir ölüm makinesine, zombiye dönüştüklerini gördük. Her gün ortaya çıkan haberlerle bunlara şahit oluyoruz. Bunların Amerika’da okula girerek çocukları tarayan, öldüren katillerden farkı yok. Bunlar için hedeflerine varmak için her yol mubah... Ne vicdanı var, ne ahlakı var, ne de herhangi bir kutsalı var.

Halbuki, “Türk milleti asırlardan beri İslamiyet’in bayraktarlığını yapmıştır. Çok veliler yetiştirmiş ve çok şehitler vermiştir. Böyle bir milletin torunlarına kılıç çekilmez. Biz Müslümanız. Onlarla kardeşiz, kardeşi kardeşe çarpıştıramayız. Bu şer’an

¹¹ Nursi, *Emirdağ Lâhikası*, 871.

¹² Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, 1026.

caiz değildir. Kılıç harici düşmana karşı çekilir. Dahilde kılıç kullanılmaz...” diyordu, asrın manevî doktoru.

Bediüzzaman, iman hizmeti yapmaya talip Nur talebelerine Kur’an-ı Kerim’den fethettiği dört hatvelik bir güzergâh çizmiştir:

“Acz ve fakr ve şefkat ve tefekkür tariki...”¹³

Acz ve fakr, ubudiyetin esasıdır. Şefkat Rahîm ismine, tefekkür ise Hakîm ismine isal eder. Rahîm ismine mazhariyet, iman hizmetini netice verir.

Her isme olduğu gibi bu isme de en ileri seviyede mazhar olan Resulullah Efendimiz (asm), dünyaya geldiği dakikada “Ümmetî ümmetî” diyerek ümmetinin imanını, salâhını ve necatını Rabbinden dilediği gibi, bu umman şefkat mahşerde de kendini gösterecek ve Üstadımızın beyanıyla “mahşerde herkes hatta peygamber dahi nefî derken, O (asm) yine ümmetî ümmetî diyecek” ve ümmetinin mağfiretini, cehennemden halas bulup cennete kavuşmalarını makam-ı Mahmud’da Allah’dan niyaz edecektir.

Şu helaket ve felaket asrının müceddidi, mürşidi Said Nursî, Allah Resulünün (asm) “ümmetî” feryadını ruhunun tâ derinliklerinde hissetmiş, O’nun endişesine ve ızdırabına ortak olmaya çalışmıştır.

Eşref Edip Bey’le yaptığı bir mülakatta lisanında şu ateşin sözler dökülür: “Karşımda müthiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evladım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeğe, imanımı kurtarmaya konuşuyorum.”¹⁴

Bediüzzaman Hazretleri “ümmetî” feryadından asrımıza düşen büyük payın tercümanlığını en mükemmel manada yapmış, telif ettiği yüz otuz parça Risaleleriyle ümmet-i Muhammed’in imanını kurtarmaya çalışmış, bu uğurda her şeyden geçmiş ve sıkıntı, ızdırıp, zehirlenme, mahkeme, hapis, sürgün dolu bir mücadele hayatı sürmüştür.

Seksen küsur senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediği eza kalmadı.¹⁵

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Allah Resulü (asm) Taif’te kendisini taşıyan ve yüz on dört yerinden yaralayan insanlara beddua etmemiş ve o eşsiz şefkatiyle “Ya

¹³ Bediüzzaman Said Nursi, *Sözler*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013), 773.

¹⁴ Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, 960.

¹⁵ Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, 960.

Rab! Bunlar bilmediklerinden böyle yapıyorlar” diyerek onların hidayetlerine dua etmişti. O'nun (asm) bu dehşetli asırdaki büyük varisi Bediüzzaman Hazretleri de aynı yolda yürümüş ve kendine her türlü zulmü ve haksızlığı layık bulanlar hakkında şöyle buyurmuştur: “Benim ve Risale-i Nur'un mesleğinin esas ve otuz seneden beri bir düstur-u hayatım olan 'şefkat' itibariyle; bir masuma zarar gelmemek için, bana zulmeden canilere, değil ilişmek; belki beddua ile de mukabele edemiyorum.”¹⁶

Bir başka Risalesinde, kendisiyle beraber talebelerinin de çeşitli eza ve cefalara maruz kaldıklarını, ağır imtihanlar geçirdiklerini beyan ile şöyle buyurur:

Bizim vazifemiz onlar hakkında yalnız hidayet temennisinden ibarettir. Bize eza ve cefa edenlere karşı hiçbir talebemin kalbinde zerre kadar intikam emeli beslenmemesini ve onlara mukabil Risale-i Nur'a sadakat ve sebat ile çalışmalarını tavsiye ederim.¹⁷

Bütün ömrünü müsbet hareket üzere yaşamış olan Üstad Hazretleri bunun zarurî bir lâzımı olarak her türlü menfînin de karşısında olmuştur.

Risale-i Nur'daki imanî bahislerle imansızlık cereyanının, küfrün, şirkin ve dalâletin karşısına çıktığı, riya, gösteriş, teveccüh-ü nas belalarına karşı *İhlas Risalesi'*ni telif etmiş, Müslümanlar arasında düşmanlık, kin, gıybet gibi afetlerin mecra bulamaması için *Uhuvvet Risalesi'*ni kaleme almış, İslam birliğinin en büyük bir düşmanı olan kavmiyetçiliğe karşı 26. Mektub'un 3. Mebhas'ını yazmış, kısacası her menfiye karşı onu tesirsiz kılacak, onun panzehiri olacak bir eser telif etmiştir.

Bu cümleden olarak, büyük bir içtimaî yaramız olan “tefkir” meselesi üzerinde de hassasiyetle durmuştur.

Bediüzzaman Hazretleri, “Müslümanlar için esas olan hüsn-ü zandır” prensibinden hareketle, tekfirden büyük bir hassasiyetle sakınmıştır. “Said'i bilenler bilirler ki, mümkün olduğu kadar tekfirden çekinir. Hatta sarîh küfür bir adamdan görse de, yine te'vile çalışır. Onu tekfir etmez”¹⁸

Günahkâr bir mümini hemen küfürle itham etmek ve onu İslam dairesi haricine atmak büyük bir cinayettir ve ehl-i Sünnet itikadına zıttır.

Ehl-i sünnetin görüşüne göre, günah-ı kebaîr işleyen kâfir olmaz. “Günah-ı kebaîr işleyen kâfir midir, değil midir?” münakaşası Ehl-i Sünnet âlimleri ile Haricîler ve Mutezile arasında asırlarca sürdü. Haricîler günah işleyen kâfir olup, ebediyen ce-

¹⁶ Bediüzzaman Said Nursi, *Şualar*, (İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013), 596.

¹⁷ Nursi, *Emirdağ Lâhikası*, 620-621.

¹⁸ Nursi, *Şualar*, 671-672.

hennemde kalacağını iddia ederlerken, Mutezile, büyük günah işleyenin ne kâfir ne de mümin olmayıp, imanla küfür arasında kalacağını savundu. Böylece her iki grup da hakikattan uzaklaşarak “dalâlete” düştüler.

Yakın tarihimizde bir fetret devri daha yaşadık. Nice hurafeler ve köhne fikirler yeniden piyasaya sürüldü. Yine tekfir moda oldu. Ama bu defa Haricîler tarafından değil. İşin tuhaf tarafı bu işi yapanlar Haricîlik nedir, Mutezile nedir, hatta elfaz-ı küfür nedir pek bilmiyorlardı. Bazı sloganlar ezberlemişlerdi. Onları soğuk damga yaptırmış, önlerine gelenin alınına basıyorlardı. Bunlar Resulullah Efendimizin (asm) tekfirle ilgili tehdit hadisinin de gafilyidiler.. Bu hadis-i şeriflerinde Allah Resülü (asm) şöyle buyurmakdaydı: “Kim kardeşine kâfir derse, ikisinden biri mutlaka kâfir olmuştur. Eğer itham edilen kâfir değilse, küfür itham edene döner.”

Tekfir konusunda Risale-i Nur Külliyyatı’ndan Sünuhat adlı eserde yer alan şu öz, doyurucu ve harika ifadeleri bu asrın insanı kelime kelime ezberlemeli, harf harf yaşama- lı: (Tekfir, müslüman olduğu bilinen bir kişiyi, inkar özelliği taşıyan inanç, söz veya davranışından ötürü kafir saymak demektir.)

Demiş bu şey küfürdür. Yani, o sıfat imandan neş’et etmemiş, o sıfat kâfiredir. O haysiyet ile o zat küfür etti denilir. Fakat mevsufu ise masume ve imandan neşet et- tikleri gibi, imanın tereşshuhatına da haize olan başka evsafa malik olduğundan o zat kâfirdir denilmez. İlla ki, o sıfat küfürden neşet ettiği yakinen biline.. Zira başka se- bepten de neş’et edebilir. Sıfatın delâletinde şek var. İmanın vücudunda da yakın var. Şek ise yakinin hükmünü izale etmez. Tekfire çabuk cür’et edenler düşünsünler!¹⁹

Demek ki bir müminde, imandan kaynaklanmayan; belki cehaletten, sefahattan yahut daha başka bir kaynaktan beslenen sıfatlar bulunabilir. Bu sıfatlar “kâfire” tabir ediliyor. Yine o müminin, imanından kaynaklanan birçok da masum sıfatı bulunuyor. İşte bu sıfatlar, o zata kâfir dememize manidir. Onun dilinden küfrü icab eden bir söz çıkmışsa yahut o mümin imandan kaynaklanmayan, ancak kâfirlere yakışacak fiiller işlemişse yukarıda verilen ölçüye göre, bunların küfürden doğduğunu, yani o adamın bunları küfür niyetiyle, İslam’ı inkâr kastıyla yaptığını kesinlikle bilmedikçe onu tekfir edemeyiz; kendisine kâfir diyemeyiz.

“Sıfatın delâletinde şek var”²⁰ cümlesi kesin hüküm vermemizi engelliyor. Yani, o yaptığı işin, söylediği sözün, taşıdığı sıfatın onun kâfir olduğuna delil olduğu şüpheli- dir. Bunları küfür kastıyla yaptığını kati olarak bilemiyoruz. Ama kendisinin mümin

¹⁹ Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, 472.

²⁰ Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, 472.

olduğunu biliyoruz. Kendisinden sorsak ben müminim, Müslümanım diyecektir. Buna göre imanın delâletinde yakin var, kesinlik var, katiyet var. Ama küfrün varlığında şek, yani şüphe var, zan var, tahmin var. Biz yakinî şek ile iptal edemeyiz ve o adama kâfir diyemeyiz.

Bazen bir Müslüman'ın ağzından, gaflet ve cehalet eseri olarak, elfaz-ı küfürden sayılan bir söz çıkabilir. Bunun mes'uliyeti elbetteki büyüktür. Ama bu müflis adam yine de Müslüman'dır, kâfir değil...

Bu noktada bir temel hükümden söz etmek gerekir: İman nasıl kalbin tasdiki ve lisanın ikrarıyla sabit oluyorsa, küfür de aynı yolla sabit olur.

Buna göre, ağzından küfür lafzı çıkan bir mümine kâfir denilebilmesi için, onun bu sözün neticesi olan küfrü kalben tasdik, lisanen de ikrar etmesi gerekir.

Bediüzzaman Hazretleri istikametten sapan bazı kimselerin, "Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin tâ kendileridir," ayet-i kerimesini delil tutarak Kanun-u Esasiyi çıkararak ve Hürriyeti ilan eden siyasileri tekfir etmelerine de karşı çıkmış ve "biçare bilmezdi ki, *مَنْ لَمْ يُصَدِّقْ* bimana, *مَنْ لَمْ يُصَدِّقْ*"²¹ buyurmuştur. Yani, kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse şartının manası, kim Allah'ın indirdiğini tasdik etmezse demektir. Üstadın bu izahı ehl-i Sünnet itikadının ifadesidir. Zira, ehl-i Sünnete göre bir İlâhî emri yerine getirmeyen, ona göre amel etmeyen bir mümin, o emri tasdik ettiği müddetçe ancak günahkâr olur, fasık olur, fakat kâfir olmaz.

Yine Nur külliyatından *Münazarat*'ın teşhis ve tedavi ettiği bir yaramız ise "Yahudi ve Hıristiyanların" dost edinilmesi hususudur.

Bu dehşetli hastalığın reçetesi şu birkaç cümlede mevcuttur:

"Bu nehiy Yahudi ve Nasara ile, Yahudiyet ve Nasraniyet olan ayineleri hasebiyledir. Hem de bir adam, zatı için sevilmaz. Belki muhabbet sıfat ve sanatı içindir."

Demek ki Ayet-i Kerime Yahudiliğe ve Hıristiyanlığa muhabbet etmeyi yasaklıyor. Meselâ, Hıristiyan bir devleti Hıristiyanlığı sebebiyle sevmek, bu ayetin yasağına girer. O devletin sanatını, teknolojisini beğenmek, takdir etmek ise bu yasağın dışındadır.

Yukarıda naklettiğimiz ifadeler şöyle son buluyor:

"Ehl-i kitaptan bir harem olsa elbette seveceksin." Yani, bir Müslüman'ın ehl-i kitaptan, meselâ Hıristiyan bir hanımı olsa, onu hanımı olduğu için sevebilecek, ama Hıristiyanlığına muhabbet etmeyecektir.

İşte bu ince ölçüden mahrumiyet bize çok pahalıya mal oluyor.

²¹ Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, 288.

SONUÇ

Müsbet hareket, pozitif bakmaktır. Pozitif olmaktır. Pozitif davranmaktır. Pozitif yaşamaktır.

Müsbet hareket mana-i harfi ile bakmak, her şeyde hikmet izdüşümlerini fehmetmek, yine her şeyde merhamet-i İlahiyenin izini, özünü, yüzünü ve tecelli-i esmasının tezahürlerini görmek ve anlamaktır.

Müsbet hareket kâinattaki cari olan şeriat-ı fitriyeye muvafık hareket etmektir.

Müsbet hareket Sünnetullahtır ve ona uymaktır.

Müsbet hareket ihlastır, sabırdır, sadakattır.

Müsbet hareket nefsin arzularına ve meyillerine karşı duruştur.

Müsbet hareket şeytanın vartalarına karşı müteyakkız davranmaktır.

Müsbet hareket doğru yolda olmaktır. İfrat ve tefritten kaçınmaktır.

Müsbet hareket “Birisinin hatasıyla başkasına zulmetmemektir.” Kur’anî davranmak adaletten şaşmamaktır.

Müsbet hareket asayiş-i ihlal etmemektir.

Müsbet hareket adale-i mahzadır. Devletin ve cemiyetin selameti için kişiyi feda etmemektir. Çünkü hak haktır, küçüğüne büyüğüne bakılmaz bir Kur’anî düsturdur.

Müsbet hareket ehl-i imanı tenkid etmemektir, insaflı olmaktır, itidal-i demdir.

Müsbet hareket Allah rızası için davranmaktır. Hakta sebat etmektir.

Müsbet hareket fazilet-furuşluk yapmamak, kardeşlerin gıpta damarını tahrik etmemektir.

Müsbet hareket kırmamaktır, bozmamaktır, sabretmektir.

Müsbet hareket tamir etmektir, tahrip etmemektir.

Müsbet hareket şahsı merkeze almamaktır, şahs-ı manevîyeye itimad etmek ve sadakatle o kevser-i Kur’an’iyede istikamette kalarak devam etmektir.

Müsbet hareket kusur aramamak, kusurları kavli leyyinle ben merkezli anlatmak ve tahakküm etmemektir.

Müsbet hareket ihlas, tesanüt ve sadakat sıfatlarının bileşkesidir.

İslamî terbiyenin bozulduğu ve imanın zedelendiği günümüzde, insanlığın ortak

paydası olan demokrasi, hak ve hürriyetlere ve hürriyetçilere, milli iradeye taraftar ve yardımcı olmak olan müsbet hareket, günümüzün en çok ihtiyaç duyulan ölçü ve esaslarının başında gelmektedir.

Huzur ve mutluluğu sağlayacak reçeteyi “Kur’an’ın Eczahanesi”nde hazırlayarak insanlığa sunan, Bediüzzaman dinleyelim:

“Muhabbet, uhuvvet, sevmek, İslamiyetin mizacıdır, rabıtasıdır.”²²

“Biz muhabbet fedaileriyiz; husumete vaktimiz yoktur.”²³

“Asıl hüner, kardeşini fena gördüğü vakit onu terk etmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini kuvvetleştirip ıslahına çalışmak, ehl-i sadâkatin şe’nidir.”²⁴

“Ey ehl-i iman, aklınızı başınıza alınız! İhtilâfınızdan istifade eden zalimlere karşı **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ** (Müminler kardeşler) kal’a-i kudsiyesi (mukaddes kale) içine giriniz, tahassun ediniz. Yoksa ne hayatınızı muhafaza ve ne de hukukunuzu müdafaa edebilirsiniz!”²⁵

Bediüzzaman’ın hizmet tarzı müsbet (yapıcı) harekettir. Anarşi ve kaosa şiddetle karşıdır. Ona göre İslam’a hizmet, emniyet ve asayiş asla zedelemeyen, bilakis teyit etmekle mümkündür: “Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfi (yıkıcı) hareket değildir.”

Bediüzzaman Hazretleri, kendisini menfi bir harekete sevk etmek için yapılan bütün işkencelere, zulümlere, oynanan bütün şeytanî oyunlara sadece acı bir tebesümle karşılık vermiş. O’na zulmedenler de dahil olmak üzere, bütün bu beşeriyetin imanını kurtarmak için çıktığı o mukaddes yolculuğunu, sarsılmadan ve adavete girmeden tamamlamıştır.

²² Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, 349.

²³ Nursi, *Eski Said Dönemi Eserleri*, 51.

²⁴ Nursi, *Şualar*, 516.

²⁵ Nursi, *Mektubat*, 455.

Kaynakça

1. Nursi, Bediüzzaman Said. *Emirdağ Lâhikası*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013.
2. _____. *Eski Said Dönemi Eserleri*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2010.
3. _____. *Lem'alar*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013.
4. _____. *Mektubat*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013.
5. _____. *Sözler*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013.
6. _____. *Şualar*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013.
7. _____. *Tarihçe-i Hayat*. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 2013.